

Формування науково-методичного середовища: обґрунтування засад та визначення критеріїв ефективності функціонування

Григорій ЛИТВИНЕНКО,

доцент, старший науковий співробітник Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України

Діяльність районних (міських) методичних кабінетів як науково-методичних установ відбувається не ізольовано, а в контексті природного і соціального довкілля, численних безпосередніх та опосередкованих зв'язків методичної служби з іншими закладами й установами освіти і залежить від багатьох чинників – професійних, матеріально-технічних, соціальних, фінансово-економічних. Іншими словами, методичні кабінети функціонують у певному середовищі та просторі, розуміння яких з наукового погляду поки що є недостатньо дослідженим.

Словники української мови трактують поняття *простір* як «необмежена протяжність (в усіх вимірах, напрямках)» [9, с. 298], а *середовище* – як «сукупність соціально-побутових умов, в яких проходить життя людини; оточення», або ж як «сукупність людей, пов'язаних спільністю життєвих умов, занять, інтересів» тощо [10, с. 137].

Наукові дослідження проблем формування особистості й освіти дорослих спричинили появу таких понять, як «освітній простір» та «освітнє середовище». На думку А.Д. Цимбалару, поняття «освітній» характеризує ознаку простору, як такого, що забезпечує можливість для формування «духовного обличчя людини, яке складається під впливом моральних і духовних цінностей, що є надбанням її культурного кола, а також процес виховання, самовиховання, впливу, процес формування людини [13]. Н.В. Касярум наголошує, що термін «освітній простір» «визначає певні характеристики сучасного розвитку системи освіти, він задає, окрім напряму (що є звичною характеристикою), ще й інші координати освітнього процесу: можливість зміни напряму, що передбачає свободу вибору особистості, існування варіативних способів досягнення кінцевої освітньої мети, реальну можливість зміни етапів освітнього процесу тощо», тобто освітній простір існує, на думку дослідниці, «там, де є можливість вибору з декількох варіантів освітнього шляху» [3]. У публікаціях Р.П. Расевича зустрічається доволі незвичне поки що поняття 3D-простору як просторового виміру для визначення меж функціонування освітньої галузі в районі, що, як вважає науковець, дає можливість більш предметно аналізувати систему освіти в цілому та місце методичної установи у ній [7].

У контексті дослідження поняття *освітнього середовища*, звернемося до ідей О.С. Боднар, яка, вивчаючи проблеми технології моніторингу,

експертної оцінки та самооцінки діяльності навчального закладу, відзначає складність цих процедур, оскільки основу оцінювання ефективності роботи педагогічного колективу та його керівника становлять характеристики об'єктів, що за своєю природою не можуть бути повною мірою виражені у цифровому еквіваленті. До них науковець відносить характеристики соціального та освітнього середовища як необхідних передумов функціонування сучасного навчального закладу [4, с. 236]. О.С. Боднар вважає, що «освітнє середовище – це сукупність природних, фізичних та соціальних об'єктів, які впливають на формування учнів, сприяють становленню паритетних міжсуб'єктних, об'єкт-суб'єктних взаємодій в освітньому процесі, або перешкоджають цьому, формуючи негативне поле впливу на особистість дитини» [там само, с. 237]. Освітній простір дослідниці трактує «як сукупність певних об'єктів», що мають відповідні «взаємовідносини між об'єктами всередині виділених підмножин» [там само, с. 236].

Ю.С. Хоменко переконує, що простір як середовище є парною категорією і може розглядатися тільки щодо діючого в цьому середовищі суб'єкта, і стверджує, що освітнє середовище є сукупністю соціальних, організаційно-педагогічних та особистісних умов діяльності освітніх суб'єктів педагогів, установ освіти в цілому, яка розглядається «як система впливів та умов формування особистості, а також можливостей для її розвитку, що полягають у соціальному та просторово-предметному оточенні» [12].

Фактично такої самої думки дотримується і М.Д. Цимбалару, розуміючи поняття «освітній простір» як у певний спосіб упорядковану структуру, що «характеризує всі процеси, форми, траєкторії руху і виражає відношення між об'єктами освітньої діяльності, забезпечуючи соціальну та особистісну

значущість результату удосконалення здібностей і поведінки її суб'єктів» [13]. Водночас у зміст цього поняття дослідниця вкладає «смісл спеціально організованого педагогічного середовища як структурної системи педагогічних факторів та умов» [там само].

Отже, поняття «освітній простір» та «освітнє середовище» дуже близькі та взаємообумовлені, тому в наукових дослідженнях вони часто вживаються як синоніми або ж за аналогією до понять: «інформаційний простір», «інклюзивний простір», «педагогічне середовище», «внутрішнє і зовнішнє середовище навчального закладу», «навчальне середовище» тощо. І.Г. Шендрик з цього приводу вказує на характерні ознаки, притаманні кожному з них. Він вважає, що, по-перше, освітнє середовище має статичний характер, тоді як простір – динамічний, оскільки формує та відображає елементи складної системи соціальних зв'язків. По-друге, на відміну від середовища, простір характеризується суб'єктивним сприйняттям і, зрештою, середовище – це даність, а простір є результатом конструктивної діяльності його суб'єктів [14].

Розглядаючи районні (міські) методичні кабінети як суб'єкти відповідного освітнього простору, що здійснюють науково-методичне забезпечення системи освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників у міжкурсовий період, зазначимо, що вони функціонують у середовищі, яке має науково-методичний характер, тобто, у науково-методичному середовищі. Отже, *науково-методичне середовище району (міста)* – це сукупність організаційно-педагогічних факторів та умов, міжсуб'єктних і суб'єкт-об'єктних взаємодій у соціальному та просторово-предметному оточенні, спрямовані на реалізацію науково-методичного забезпечення системи освіти та підвищення кваліфікації, фахової майстерності, розвиток творчості та ініціативи педагогічних працівників регіону у міжкурсовий період.

В організації науково-методичного середовища можна виділити чотири рівні: загальнодержавний (МОН України, ІТЗО МОН України, УМО НАПН України), регіональний (регіональні органи управління освітою), районний (районні (міські – у містах без районного поділу) органи управління освітою), шкільний (для загальноосвітніх середніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів), кожен з яких має свою специфіку і потребує окремих наукових досліджень.

Провести чітку межу між ними практично неможливо. Проте характерною особливістю «піраміди» є те, що, рухаючись знизу вгору, тобто від шкільного рівня до загальнодержавного, посилюються елементи методології, теорії та нормативно-правового забезпечення, а під час зворотного – від загальнодержавного до шкільного – практичні та науково-методичні аспекти середовищ. Загальнодержавний рівень має цілісний характер і охоплює державну стратегію та політику освітньої галузі, матеріально-технічні й економічні умови,

законодавчу, нормативно-правову базу функціонування закладів та установ освіти, інші чинники, що опосередковано, в основному, через заклади післядипломної педагогічної освіти, впливають на діяльність методичної служби. Часом він є декларативним і засвідчує лише можливості, які мають перспективний характер, наприклад, розвиток методичних кабінетів як науково-методичних установ, надання їм статусу науково-методичного центру, кадрове забезпечення тощо.

Особливе місце в ієрархії середовищ посідає середовище районного (міського) рівня. І це не випадково, адже саме на рівні методичних кабінетів здійснюється конкретизація змісту науково-методичної роботи для окремих навчальних закладів і педагогічних працівників. Через методичну службу району (міста), що є невід'ємною ланкою системи неперервної освіти, реалізується у навчальних закладах державна політика науково-методичного забезпечення системи освіти та підвищення кваліфікації, відбувається практична реалізація проектів, ідей, рекомендацій, технологій. До того ж, методичні кабінети завжди були найближчим до вчителя джерелом найновішої педагогічної думки, центром, найбільш обізнаним з проблемами методичної служби та реальним станом освіти в регіоні. Саме вони мають забезпечувати якісний інформаційно-методичний супровід навчальних закладів і педагогічних працівників та здійснювати консультування [6].

Формування науково-методичного середовища є результатом тих суперечностей, що виникають у сучасних умовах між педагогічною практикою педагогічних колективів навчальних закладів та окремими складовими науково-методичної роботи, які зберігають свої консервативні форми і повільно реагують на вимоги часу. М.М. Глазунов у своїх публікаціях створення рефлексивно-інноваційного середовища відносить до змісту діяльності методичної служби, що, по суті, передбачено Положенням про районний (міський) методичний кабінет (центр), згідно Наказу Міністерства освіти і науки України від 8 грудня 2008 року №1119 [2, с. 80]. Формування науково-методичного, як і будь-якого середовища (за М.Г. Саєнком), передбачає вивчення і дослідження різноманітних факторів, що так чи інакше впливають на цей процес в умовах освітнього мікросередовища району (міста), яке, у свою чергу, є складовою відповідного макросередовища обласного рівня (див. рис. 1) [5]. На районному рівні науково-методичне середовище, а точніше – мікросередовище, має дві складові – внутрішню і зовнішню. Чинники внутрішнього середовища діють у близькому оточенні всередині методичного кабінету (центру), зовнішнього – впливають зовні на результативність та ефективність діяльності науково-методичної установи, отже, і характер формування науково-методичного середовища.

На внутрішньому рівні реалізується принцип координації діяльності органів управління освіти і

методичної служби, в основному, через планування та узгодженість дій. Як наслідок, вважає Р.П. Равевич, останнім часом спостерігаються процеси дифузії, коли відбувається взаємопроникнення функцій: методичні кабінети доповнюють (а не підмінюють) функції органів управління освіти, і навпаки, відділи (управління) освіти – функції методичних кабінетів, не порушуючи правові і статутні норми. Для не фахівця ці дифузні процеси залишаються поки що майже непоміченими, але така тенденція існує, і якраз у цьому, очевидно, й полягає сутність згаданого раніше поняття 3D-простору освітньої галузі району [7]. Крім того, на цьому рівні вектор зусиль працівників методичного кабінету (ініціатива, прагнення вдосконалити систему, допомогти вчителю) спрямовується на координацію діяльності науково-методичних структур шкільного та районного рівнів, заходів методичного характеру у навчальних закладах району (міста), дисемінацію педагогічного досвіду, підвищення кваліфікації та сприяння самоосвіті педагогічних працівників.

На зовнішньому рівні у межах макросередовища реалізується принцип субординації взаємодії двох ключових фігур освітнього середовища – районної науково-методичної установи і місцевого органу управління освіти, а також співпраця із закладом післядипломної педагогічної освіти у частині науково-методичного забезпечення системи освіти, як це передбачено чинною нормативно-правовою базою, налагоджуються стосунки з центрами практичної психології та соціальної роботи, місцевими відділеннями МАН, громадськістю. На цьому ж рівні здійснюються

управлінські функції впливу методичного кабінету на формування науково-методичного середовища шляхом прийняття місцевими органами управління освіти нормативно-правових документів з питань науково-методичного забезпечення системи освіти, проведення науково-методичної роботи та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Отже, основними чинниками, що впливають на внутрішнє середовище, є внутрішні резерви педагогічних працівників, фаховий і творчий потенціал методистів, а чинниками зовнішнього впливу – органи управління освітою, заклади післядипломної педагогічної освіти, державні органи влади та наукові і науково-методичні установи.

Зміни у зовнішньому середовищі (керівництва органу виконавчої влади, закладу післядипломної педагогічної освіти, умов функціонування освітньої галузі в регіоні тощо), зазвичай, приводять до помітних змін у внутрішньому середовищі. Зворотний же вплив практично відсутній, і відбувається лише на рівні реалізації потреб та запитів педагогічних працівників району (міста) щодо підвищення їхньої кваліфікації, за результатами діагностування, а також моніторингових досліджень якості освіти.

Для управління процесом формування науково-методичного середовища важливе значення має його аналіз на основі критерію ефективності, тобто оцінки того, як воно функціонує і наскільки результат сформованості відповідає очікуваному. Часто критерій ефективності ототожнюють з метою, і навпаки, що зумовлено відсутністю відповідного формального апарату, розмаїттям зв'язків середовища

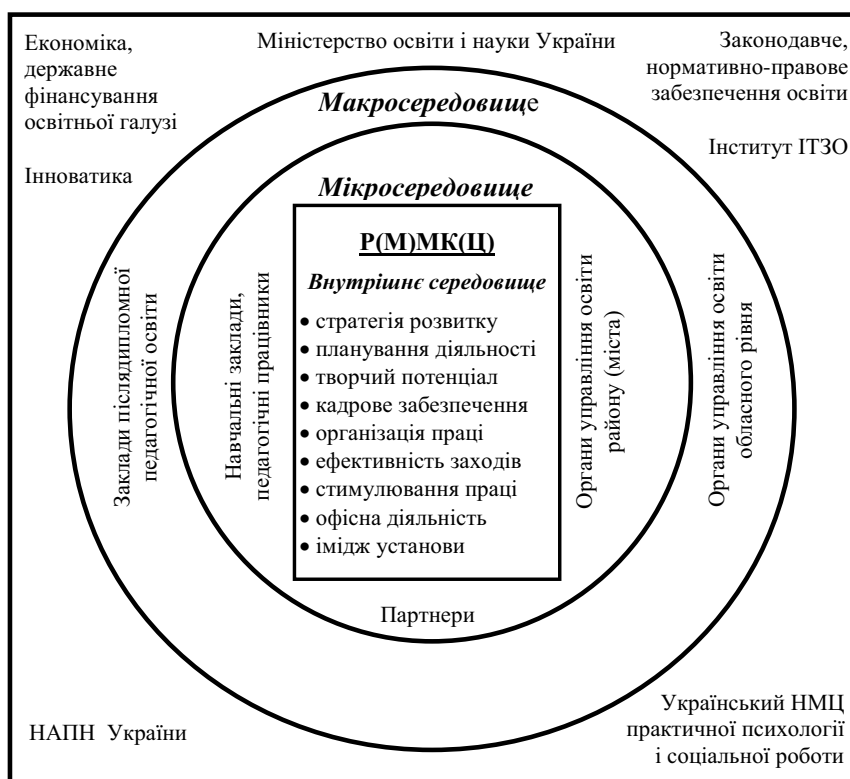

Рис. 2. Структура районного науково-методичного середовища

і довкілля, тобто внутрішнього і зовнішнього середовищ. Труднощі посилюються ще й тим, що, чим вищий рівень сформованості середовища, тим важче формалізувати його мету і критерії ефективності, оскільки у кінцевому результаті воно уособлює державну політику в галузі освіти в цілому та науково-методичного забезпечення і підвищення кваліфікації педагогічних працівників зокрема.

Виділяють два основні типи критеріїв ефективності керованих систем, до яких належить й науково-методичне середовище: першого роду – ступінь досягнення мети; другого роду – оцінювання ефективності на певному заданому шляху досягнення мети. Зазвичай сформульовані для однієї й тієї самої підсистеми перший і другий критерії можуть виявитися несумісними або навіть суперечливими. Найкращий для ступеня досягнення шлях може виявитися не найкращим за критерієм другого роду, і навпаки. Якщо важко віддати перевагу одному з критеріїв, використовують третій – змішаний, що визначає оптимальне співвідношення ефективності шляху та ступеня досягнення мети середовища: шлях має бути найкоротшим, а ступінь досягнення мети – найповнішим.

Методика оцінювання стану формування науково-методичного середовища складається з критеріальної бази (критеріїв, індикаторів, показників, джерел аналізу, методів оцінювання, шкалування), рівнів його розвитку, елементів графічного відтворення. Л.М. Ващенко сформулювала і науково обґрунтувала такі ознаки (критерії) інноваційного освітнього середовища загальної середньої освіти регіону: стратегічна спрямованість, широта охоплення, інтенсивність, формалізованість, упорядкованість, узгодженість, інформаційність, професійність, соціокультурна активність. Ю.С. Хоменко розглядає освітнє середовище як інформаційно-психологічне утворення, тому виокремлює такі його характеристики: широта, інтенсивність, усвідомлюваність, узагальненість, емоційність, домінантність, когерентність, активність, мобільність і стійкість [10].

Науково-методичне середовище є складовою інноваційного освітнього середовища, у якому до того ж відбувається інноваційний розвиток районних (міських) методичних кабінетів як науково-методичних установ, тому воно також має інноваційний характер. Такий підхід до характерологічних ознак науково-методичного середовища, з огляду на специфіку діяльності методичної служби, функцій, напрямів і завдань діяльності методичних кабінетів дає можливість сформулювати основні його критерії:

1. *Стратегічна спрямованість* науково-методичного середовища характеризує перспективну програму його формування і розвитку.

2. *Повнота охоплення* науково-методичного середовища вказує на вичерпну достатність його об'єктів і суб'єктів, на раціональність використання об'єктів та залучення суб'єктів до реалізації інноваційних цілей і завдань.

3. *Інтенсивність* науково-методичного середовища є мірою насиченості його інноваційними процесами, іншими чинниками, умовами, що позитивно впливають на його розвиток.

4. *Домінантність* науково-методичного середовища засвідчує форми і характер міжсуб'єктних взаємодій як цілеспрямовану діяльність та невід'ємний компонент формування середовища.

5. *Упорядкованість* науково-методичного середовища розкриває цілісність і дискретність його структури та функцій.

6. *Узгодженість* науково-методичного середовища характеризує координацію дій, позицій його суб'єктів щодо його інноваційних змін і наступність між різними рівнями.

7. *Інформаційність* науково-методичного середовища засвідчує ступінь інформаційного його насичення та відкритості.

8. *Мобільність* науково-методичного середовища вказує на можливості вибору альтернативних шляхів участі педагогічних працівників у науково-методичній роботі, що відповідають їхнім запитам і потребам.

9. *Сталість* науково-методичного середовища характеризує його здатність до змін під впливом зовнішніх чинників і подолання труднощів, що виникають, з мінімальними втратами.

Оцінювання показників, індикаторів, критеріїв здійснюється шляхом аналізу: документів, матеріалів та анкетування; інноваційних проектів і програм, методичних рекомендацій з організації науково-методичної роботи; матеріалів презентацій, даних оцінювання професійної компетентності; матеріалів діяльності управління освіти; щорічних планів роботи об'єктів науково-методичного простору; наказів про заохочення учасників педагогічної діяльності; результатів анкетування та опитування громадськості; нормативно-правових документів про освіту, регіональних проектів і програм щодо відповідності сучасним тенденціям розвитку методичної служби; інформаційної бази даних про педагогічні новації; можливостей використання інформаційно-комунікаційних технологій, Інтернет-ресурсів тощо; якості публікацій та регіональних видань; компетентності керівників освіти, працівників методичної служби, педагогічних працівників, у тому числі ставлення до роботи в умовах змін; документів, матеріалів і публікацій у засобах масової інформації, наявності можливостей для видавничої діяльності.

На основі визначених критеріїв формуються показники індикаторів їхнього прояву, що характеризують ефективність суб'єктних, міжсуб'єктних і суб'єкт-об'єктних взаємодій всередині науково-методичного середовища і можливих впливів на його формування чинників зовнішнього середовища, які наведені у таблиці (див. табл. 1).

Визначення ефективності науково-методичного середовища здійснюється на основі кількісного та якісного методів оцінювання, який проводиться у

Таблиця 1

№ з/п	Критерії, індикатори, показники	Кількість балів
I.	Стратегічна спрямованість науково-методичного середовища	
1.1.	Визначення основних, довгострокових цілей і завдань	
1.2.	Врахування перспектив розвитку освітньої галузі	
1.3.	Визначення ресурсів для реалізації стратегії та їх реалізація	
1.4.	Використання наукового потенціалу для реалізації стратегії	
1.5.	Участь громадських організацій у реалізації стратегії	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
II.	Повнота охоплення науково-методичного середовища	
2.1.	Достатність об'єктів середовища	
2.2.	Повнота складу суб'єктів середовища	
2.3.	Змістова насиченість середовища	
2.4.	Стан навчально-матеріального забезпечення середовища	
	Середній бал індикатора	
III.	Інтенсивність науково-методичного середовища	
3.1.	Наукова організація праці методистів	
3.2.	Участь суб'єктів у науково-дослідній роботі	
3.3.	Трансформування у практику наукових ідей і теорій	
3.4.	Діагностування потреб і запитів педагогічних працівників	
3.5.	Задоволення запитів і потреб педагогічних працівників	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
IV.	Домінантність науково-методичного середовища	
4.1.	Координація науково-методичної роботи у навчальних закладах та на районному рівні	
4.2.	Діяльність науково-методичної ради	
4.3.	Реалізація рішень науково-методичної ради	
4.4.	Участь у роботі педагогічних рад навчальних закладів	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
V.	Упорядкованість науково-методичного середовища	
5.1.	Відповідність структури середовища нормативно-правовій базі	
5.2.	Змістове наповнення середовища відповідно до завдань діяльності методичної служби	
5.3.	Розподіл обов'язків і повноважень між суб'єктами середовища	
5.4.	Регламентованість поведінки суб'єктів середовища	
5.5.	Стимулювання праці суб'єктів середовища	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
VI.	Узгодженість науково-методичного середовища	
6.1.	Взаємодія методичної установи з органом управління освіти	
6.2.	Вплив закладу післядипломної педагогічної освіти на середовище	
6.3.	Взаємодія суб'єктів середовища з партнерами освітнього простору	
6.4.	Роль громадськості у формуванні середовища	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
VII.	Інформаційність науково-методичного середовища	
7.1.	Інформаційно-методичний супровід навчальних закладів і педагогічних колективів	
7.2.	Консультації педагогічних працівників	
7.3.	Формування електронної бази даних щодо педагогічного досвіду та впровадження інноваційних технологій	
7.4.	Створення фондів науково-методичної літератури і періодичних педагогічних видань	
7.5.	Фахові видання методичної служби регіону, суб'єктів освітнього простору	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
VIII.	Мобільність науково-методичного середовища	
8.1.	Забезпечення підвищення кваліфікації у курсовий період	
8.2.	Створення умов для підвищення кваліфікації у міжкурсовий період	
8.3.	Система підготовки методистів до інноваційної діяльності	
8.4.	Робота з резервом методичних і керівних кадрів	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	
IX.	Стійкість науково-методичного середовища	
9.1.	Збереження традицій в освітній галузі регіону	
9.2.	Здатність працівників реагувати на виклики часу	
9.3.	Задоволеність роботою суб'єктів середовища, плинність кадрів	
9.4.	Створення психологічного клімату, попередження і розв'язання конфліктних ситуацій у навчальних закладах	
	Інше (від 0 до 1)	
	Середній бал індикатора	

межах значень показників: від «0» до «1», виходячи з того, що значення «0» свідчить про відсутність показника; оцінний бал «0,25» означає частковий ступінь його вираженості; значення «0,5» фіксує імовірність показника; «0,75» розкриває достатній ступінь ознаки, зрештою, «1» є ідеальним показником вираженості даного показника.

Кількісний метод оцінювання ефективності науково-методичного середовища на основі визначеної критеріальної бази здійснюється так:

1) проти показників кожного з індикаторів виставляється те його кількісне значення, яке, на думку експерта, найточніше відображає реальний стан справ у середовищі;

2) у вільний рядок, який пропонується у кожному індикаторі, вписують додатковий показник, який не передбачено, з його оцінкою;

3) обчислюють середнє значення кожного з дев'яти індикаторів діленням суми балів показників на їхню кількість, враховуючи дописані показники;

4) визначають середнє значення бала індикатора як частку від ділення суми середніх значень індикаторів на їхню кількість (у нашому випадку – дев'ять).

Результат таких обчислень відображає кількісну характеристику (у межах від 0 до 1) ефективності науково-методичного середовища, аналіз якого проводиться. За наявності кількох експертів обчислюють середнє значення показників, отриманих кожним із них. Можна також застосувати самооцінювання суб'єктів науково-методичного середовища.

Обґрунтування критеріальних параметрів оцінювання середовища засвідчує, що всі його ознаки мають різні рівні прояву, що залежить від керованості інноваційних процесів, цілеспрямованості впровадження інноваційних змін, здатності керівників освіти, методичної служби, навчальних закладів і педагогічних працівників до аналітико-експертного оцінювання процесів, що відбуваються під час формування науково-методичного середовища як важливої складової інноваційного середовища загальної середньої освіти в регіоні.

Література

1. Ващенко Л.М. Система управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / Інститут педагогіки АПН. – 2001. – 455 с.
2. Глазунов М.М. Критерії оцінки діяльності методичної служби в районі (місті) / М.М. Глазунов // Таврійський вісник освіти. – 2012. – №2. – С. 79–83.
3. Касярум Н.В. Освітній простір як характеристика сучасної освітньої системи [Електрон. ресурс] / Н.В. Касярум. – Режим доступу: http://intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_e-magazine_science_autors_kasjarum_nv/
4. Маслов В.І. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом:

Монографія / В.І. Маслов, О.С. Боднар, К.В. Гораш. – Тернопіль: Крок, 2012. – С. 236.

5. Підласий І.П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів: Навчальний посібник / І.П. Підласий. – К.: Україна, 1998. – 352 с.
6. Положення про районний (міський) методичний кабінет (центр) // Рідна школа, 2009. – №1–2. – С. 65.
7. Расевич Р. 3D-простір функціонування районного методичного кабінету // Директор школи. Шкільний світ. – 2013. – №3. – С. 10–11.
8. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: Підручник / М.Г. Саєнко. – Тернопіль: Економічна думка. – 2006. – 390 с.; [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://pulib.if.ua/part/2657>
9. Словник української мови. – К.: Наукова думка, 1978. – Т. 8. – 927 с.
10. Словник української мови. – К.: Наукова думка, 1978. – Т. 9. – 916 с.
11. Старченко К.М. Управління інноваційним розвитком районного (міського) методичного кабінету / К.М. Старченко, В.І. Пуцов, Ю.І. Завалевський, Г.М. Литвиненко. – Чернівці: Букрек, 2010. – 344 с.
12. Хоменко Ю.С. Методологія дослідження освітнього середовища в контексті забезпечення здоров'я особистості [Електрон. ресурс] / Ю.С. Хоменко. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fkzh/2010_34/Khomenko.pdf
13. Цимбалару А.Д. Компонентно-структурний аналіз поняття «освітній простір» [Електрон. ресурс] / А.Д. Цимбалару. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/pedagogica/23997.doc.htm
14. Шендрик И.Г. Образовательное пространство субъекта и его проектирование. – М.: АПКИ ПРО, 2003.

Анотації

Григорій ЛИТВИНЕНКО

Формування науково-методичного середовища: обґрунтування засад та визначення критеріїв ефективності функціонування

У статті розглянуто проблеми формування науково-методичного середовища, у якому відбувається подальший інноваційний розвиток районних (міських) методичних кабінетів і центрів як науково-методичних установ, сформульовано критерії ефективності його функціонування, запропоновано рекомендації щодо їх визначення на основі кількісного та якісного методів оцінювання.

Ключові слова: освітній простір, освітнє середовище, науково-методичне середовище, формування науково-методичного середовища, критерії ефективності, індикатори, показники ефективності.

Григорій ЛИТВИНЕНКО

Формирование научно-методической среды: обоснование основ и определение критериев эффективности функционирования

В статье рассмотрены проблемы формирования научно-методической среды, в которой происходит

дальнейшее инновационное развитие районных (городских) методических кабинетов и центров как научно-методических учреждений, сформулированы критерии эффективности его функционирования, предложены рекомендации для их определения на основе количественного и качественного методов оценки.

Ключевые слова: образовательное пространство, образовательная среда, научно-методическая среда, формирование научно-методической среды, критерии эффективности, индикаторы, показатели эффективности.

Grygoriy LYTVYENKO

Formation of scientific and methodological environment: rationale framework and performance criteria

The article addresses the problem of the formation of scientific and methodological environment in which there is a further innovative development of district (city) teaching classrooms and centers as research and teaching institutions, the criteria formulated its efficiency, offer recommendations for its determination on the basis of quantitative and qualitative evaluation methods.

Keywords: educational environment, scientific and methodological environment, the formation of scientific and methodical environment, performance criteria, indicators, performance indicators.

Всеукраїнська науково-методична конференція «Сучасні п'ятирічні діти: проблеми і особливості розвитку»

Відповідно до плану роботи на 2013 рік Міністерства освіти і науки України 4 червня 2013 року відбулася Всеукраїнська науково-методична конференція «Сучасні п'ятирічні діти: проблеми і особливості розвитку», організована та проведена Міністерством освіти і науки України спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти та Департаментом освіти і науки, молоді і спорту виконавчого органу Київської міської ради. У заході брали участь методисти науково-методичних центрів управлінь (департаментів) освіти, керівники, вихователі-методисти та практичні психологи дошкільних навчальних закладів з усіх регіонів України, а також організатори, науковці, представники періодичних фахових видань (близько 120 осіб). Були запрошені відомі вчені: Іван Бех, доктор психологічних наук, академік; Алла Богуш, доктор педагогічних наук, академік; Ганна Беленька, доктор педагогічних наук; Наталія Гавриш, доктор педагогічних наук; Тамара Піроженко, доктор психологічних наук та ін.

У рамках Конференції на базі дошкільних навчальних закладів м. Києва було організовано роботу 8 дискусійних студій з питань фізичного, пізнавального, художньо-естетичного, мовленнєвого розвитку, виявлення нахилів та задатків п'ятирічної дитини, організації трудової, ігрової діяльності, використання комп'ютерних ігор в роботі зі старшими дошкільниками.

Планом роботи студій передбачались виступи керівництва району і дошкільного закладу, перегляди практичної діяльності дітей, виступи науковців, обмін досвідом освітньої роботи практиків з різних регіонів.

За підсумками роботи дискусійних студій, у Міністерстві відбулося пленарне засідання під головуванням заступника Міністра освіти і науки України Бориса Жебровського, де обговорювалися пропозиції до проекту рішення Конференції.

Організатори заходу та його учасники продемонстрували плідну роботу, високий професіоналізм і творчий підхід до підготовки і проведення Всеукраїнської конференції.

За інф. офіційного сайту Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України